

ELŐSZÓ

„A szó maga a valóság, melyet jelképez, magának a valóságnak veleje, kútfeje és kezdete” – vallja Kosztolányi 1933-ban *Ige* című írásában. Kevés ember akad, akít ne érdekelne például a keresztnévének jelentése, ne keresné meg olykor egy-egy idegen szó magyar megfelelőjét, vagy ne venné észre, hogy a magyar nyelv – a többi nyelvhez hasonlóan – számos angol eredetű szóval gazdagodott az informatika és a közösségi hálók térhódításának köszönhetően.

Miért fontos az *etimológia*, vagyis a szavak eredetének vizsgálata? Nem is kell jobb bizonyíték erre, mint egy anekdota a *pálinka* név használatának történetéről. A hungarikumnak számító ital nevére Magyarország és Románia is igényt tartott. Az uniós bizottság előtt megjelent képviselőknek bizonyítaniuk kellett, hogy jogosan őket illeti meg a név használata. A magyar küldöttség felütötte *A román nyelv értelmező szótárát* (Dicționarul explicativ al limbii române), amelyben a *palincă* címszó alatt ez állt: „A palincă magyar eredetű, gyümölcsből erjesztéssel és lepárlással készülő szeszesital.”

A munkafüzet 7 kisebb fejezetre tagolódik. A bennük található feladatok a felső tagozatos és középszintű tanulóknak szólnak. A gyakorlatok tartalmának kialakításában erős inspirációt adtak a felsőoktatásban tanuló gyakorló pedagógusok és a tanárjelöltek, akikkel később számos feladatot kipróbáltam. Egyes feladatokhoz IKT-eszközhasználat, másokhoz kreativitás, nyelvi leleményesség, az ifjúsági nyelvhasználatban vagy a gasztronómiában való jártasság, vagy éppen költői véna szükséges. A tanulóknak számos esetben az idegen nyelvi kompetenciájukat is használniuk kell.

Az Örökség címet viselő első fejezetben a tanulók uráli, finnugor eredetű szavainkkal, valamint néhány észti és finn kifejezéssel ismerkedhetnek. A második részben a magyar nyelv jövevényelemei bukkannak fel a korai átvételektől kezdve a népi nyelvhasználatig. A *Szavak születése* című fejezetből megtudhatjuk többek között azt, hogy kit nevezünk *pandakövetnek*, hogyan váltak tulajdonnevekből köznevek, mit takar a *http* rövidítés, és honnan ered a *Fanta* elnevezés. A negyedik rész a szó és jelentés összefüggéseinek megismertetésére nyújt számos gyakorlatot. Az ötödik, *Nyelvi csecsebecsék* című fejezet a magyar szókincsben tükröződő világlátást hozza közelebb a tanulókhöz. A hatodik részben a tanulók nyelvújítókká válhatnak, a gyakorlatokon keresztül kipróbálhatják kreativitásukat, nyelvi tudásukat. A hetedik fejezet a szókincsváltozások legújabb rétegébe kalauzolja a diákokat: találkozhatnak azokkal a szavakkal, amelyekkel napjainkban a netnyelvészet is foglalkozik.

A kötet végén megoldókulcs található.

Végezetül szeretnék köszönetet mondani Zaicz Gábornak, aki alapos lektori munkájával és javaslataival segítette a munkafüzet megvalósulását.

Sárvár, 2019. január 7.

A szerző